

v oněch slovech nelze spatřovati pobuřování, poněvadž obžalovaný je členem, ba vůdčím členem komunistické strany, která je státem uznána, má poslance, senátory a politický program. Jako člen této strany musil prý obžalovaný a nemohl ani jinak mluvit, než ve smyslu programu své strany. Proti tomuto sprostujícímu rozsudku uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. pro nesprávné právní posouzení věci, poukazujíc na rozhodnutí zrušovacího soudu ze dne 7. března 1924, Zm I 35/24, sb. n. s. čís. 1571. Stížnost je důvodná. V onom rozhodnutí, vydaném o rozsudku téhož krajského soudu ze dne 22. listopadu 1923, vyslovil zrušovací soud, že slova: »Hoch die vereinigten Sowjetrepubliken Mitteleuropas«, jimiž tehdejší obžalovaný ukončil svou řeč, zakládají objektivní skutkovou podstatu přečinu podle Šu 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky pro pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státu. Není pochybnosti, že s oním výrokem kryjí se co do podstaty slova, jichž použil v souzeném případě obžalovaný, takže úvahy, vyjádřené v rozhodnutí sb. n. s. č. 1571 platí plnou měrou i pro souzený případ. Postačí proto na ně poukázati. Dodati by bylo jen, že důvody, uvedené nalézacím soudem pro jeho stanovisko, jsou rázu všeobecného a postrádají s daným případem věcné souvislosti. Úkol nalézacího soudu nesmí se vyčerpávati pouze ve zkoumání, zda slova obžalovaným pronesená jsou ve shodě s programem strany komunistické, nýbrž jeho povinnost záleží v tom, by uvažoval, zda výrok obžalovaného, hledě na okolnosti, za jakých se stal, není v rozporu se zákonem a nestělesňuje zejména znaky trestného činu jemu za vinu kladeného. Při posuzování věci nemůže býti proto jediné rozhodnou úvaha, že myšlenky, kterým obžalovaný dal ve svém projevu výraz, odpovídají programu a zásadám strany komunistické. Je na snadě, že ani uplatňování politického přesvědčení neb sociálních myšlének a cílů nesmí se dít způsobem, opodstatňujícím pobuřování proti některému z právních statků v Šu 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky chráněných. Ani příslušnost k té které straně politické neimunituje ještě páchaní trestných činů a ustanovení Šu 14. čís. 1 zák. na ochranu republiky svým doslovem také nikoho nevyjímá ze zodpovědnosti pro jeho příslušnost politickou (»Kdo . . . pobuřuje . . .«). Zrušovacímu soudu nelze však rozhodnouti ihned ve věci samé, poněvadž nalézací soud vůbec se neobíral otázkou subjektivního zavinění, jež, jsouc také rázu skutkového, spadá do oboru působnosti soudu nalézacího. Bylo proto rozsudek zrušiti a věc odkázati na soud první stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 2550.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Ani uplatňování politického přesvědčení nebo sociálních myšlének a cílů nesmí se dít způsobem opodstatňujícím pobuřování proti právním statkům zákonem chráněným.

Pobuřování proti demokraticko-republikánské formě československé republiky (§ 14 čís. 1 zákona) předčítáním resoluce, vyzývající k boji

proti vládnoucí buržoazii a za zřízení vlády dělníků a rolníků na schůzi komunistické strany.

V subjektivním směru nezáleží na tom, že pachatel resoluce předem nečetl; stačí, že si její závadný obsah mohl domyslet z obsahu řeči na schůzi pronesených a že při pouhém čtení jednotlivých vět mohl pozorovati, že resoluce čelí proti státu.

Veřejný zájem vyžaduje výkon trestu (§ 35 zákona), pobuřoval-li pachatel proti státu způsobem surovým a štvavým před velkým počtem lidí smýšlení zřejmě protistátního.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1926, Zm I 384/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 14. května 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle §u 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., vyhověl však v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství z téhož rozsudku do výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu, a tento výrok změnil v ten způsob, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje.

D ů v o d y:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že prý v přečtení závadné resoluce nelze spatřovati nic trestného; neobsahuje prý nic jiného, než program politické strany (komunistické), bojující proti nynějšímu hospodářskému řádu a proti některým zařízením, najmě proti parlamentarismu, program to všeobecně známý a všude hlásaný; strana ta má řadu poslanců, její program je proto dovolen; resoluce takového znění, o niž jde, byly prý skoro ve všech místech republiky přijaty, aniž byla proto někde státním zastupitelstvím vznesena obžaloba. Je na snadě, že tyto vývody nehoví požadavkům dovolávaného důvodu zmatečnosti, jenž jsa povahy hmotně-právní, nezbytně předpokládá, by se zákonem porovnáván byl jen skutkový děj nalézacím soudem zjištěný. Stížnost se však o takovéto porovnání vůbec nepokouší, snažíc se zvrátiti opodstatněnost rozsudku všeobecnými úvahami, postrádajícími se souzeným případem souvislosti. Úkolem zrušovacího soudu není, by zkoumal, zda obsah závadné resoluce odpovídá programu strany komunistické, zda i jinde resoluce stejného obsahu byly předčítány a bez pozastavení přijaty a tomu podobné; jeho povinnost je naopak podle §u 283 čís. 3 tr. ř. vymezena v ten způsob, že má rozhodovati jen na základě těch skutečností, které zjistil soud prvé stolice, nepřekročiv obžalobu. V rámci tohoto řízení zrušovacího může jíti proto pouze o to, zda k o n k r e t n í činnost obžalovaného může obstáti před zákonem na ochranu republiky či nikoli a zůstatí musí zcela stranou úvahy, zda myšlenky a zásady, které došly výrazu v resoluci a s nimiž se obžalovaný podle zjištění rozsudku stotožňoval a jich přijetí navrhoval, jsou snad v souladu s programem strany a zda bývají i jinde a jinými osobami veřejně uplatňovány a propagovány.

Jestli' s hlediska Šu 288 čís. 3 tr. ř. směrodatným pro posouzení věci jen skutkový stav v tomto konkrétním případě zjištěný, jde pouze o případ stěžovatelův a jeho vinu a nemůže ho samozřejmě ospravedlniti, že snad i jiní jednají stejně protiprávně a porušují stejně zákon. Nepochybno je, že ani uplatňování politického přesvědčení nebo sociálních a jinakých myšlének a cílů nesmí se díti způsobem opodstatňujícím pobuřování proti některému z právních statků v Šu 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. chráněných. Ani příslušnost k té které straně politické nechrání ještě před pácháním trestných činů a ustanovení Šu 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky svým doslovem také nikoho pro jeho politickou příslušnost ze zodpovědnosti nevyjímá («k d o . . . pobuřuje»). V souzeném případě vykročil však obžalovaný z přípustných mezí, když, předčítaje závadnou resoluci a navrhuje její přijetí, u vědomí jejího významu a dosahu, vznášel na posluchače výzvu k boji proti panující hanebné soustavě, k boji, jenž provést se musí až k pádu vládnoucí buržoasie a až ku zřízení vlády dělníků a rolníků a když provolával slávu revoluci proletářů. Neboť tím, jak nalézací soud výstižně dovozuje, pobuřoval proti demokraticko-republikánské formě Čs. státu, zaručující všem vrstvám a třídám obyvatelstva stejnou účast na vládě a vyzýval posluchače k odstranění této demokratické formy státu, zaručené ústavou a k nahrazení jí vládou dělníků a rolníků a to cestou nikoli zákonitou, nýbrž násilím, revolucí. Že za tohoto stavu věci bylo by podřadění jednání obžalovaného pod Šu 14 čís. 1 zák. na ochr. republiky pochybeným, stížnost se ani nepokouší prokázati. Otázkou, zda i ti, kdož pro přijetí resoluce hlasovali, se dopustili přečinu proti zákonu na ochr. rep., netřeba se zabývati, poněvadž jde jen o to, zda případ obžalovaného byl správně podle zákona posouzen. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. není proto dán.

Pokud jde o subjektivní stránku věci napadá zmateční stížnost zjištění rozsudku, že obžalovaný si byl úplně vědom, že předčítáním resoluce pobuřuje přítomné proti státu, jeho samostatnosti a demokraticko-republikánské formě, tvrdíc, že prý rozsudek pro tento předpoklad neuvádí dostatečných důvodů (čís. 5 Šu 281 tr. ř.). Stížnost však přehlíží, že nalézací soud dovozuje ono vědomí obžalovaného z toho, že, i když obdržel resoluci krátce před koncem schůze a neznal před tím jejího obsahu, mohl si obsah domysleti již z předchozí řeči Aloisa N-a a že, předčítaje jednotlivé věty buřičské resoluce, mohl docela dobře pozorovati již při pouhém čtení, že resoluce ta čelí proti státu. Soud uvádí tudíž pro své přesvědčení formelní důvody a o důvodech těchto nelze tvrditi, že by nemohly obstáti před zákony logického myšlení a nebyly přesvědčivými. Dlužno je proto uznati za důvody zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) odpovídající, i když stížnosti nezdají se postačujícími. Snaží-li se stížnost opětným uplatňováním zodpovídání se obžalovaného, nalézacím soudem odmítnutého, a samostatným oceňováním jeho dospěti k závěrům obžalovanému příznivým, nedoličuje tím po zákonu žádného z důvodů v čís. 5 Šu 281 tr. ř. výlučně vypočtených, nýbrž brojí jen nepřipustně proti volnému uvažování průvodů soudem nalézacím a založenému na něm přesvědčení soudcovskému (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Obhajoba obžalovaného, že schůzi přítomný vládní komisař obžalovaného při

čtení resoluce nepřerušil a po skončené schůzi vyžádal si od něho resoluci, nebyla nalézacímu soudu neznáma; když přes to dospěl k onomu přesvědčení o vědomí obžalovaného, nelze to důvodně a přípustně napadati. Uplatňuje-li stížnost v této souvislosti, že stať rozsudku, podle níž soud vzal za prokázáno, že se v resoluci opakovala některá slova a i věty a že obžalovaný musil celý obsah resoluce seznati z předchozí řeči Aloisa N. a buřičského obsahu této resoluce již při pouhém jejím čtení, je nejasná, nelze náhled ten sdíleti a stížnost ani v nejmenším nedoličuje, v čem by nejasnost ta spočívala. V každém směru bezdůvodnou zmatečnou stížnost náleželo proto zavrhnouti.

Odvolání státního zastupitelství bylo vyhověti, pokud napadá výrok o podmíněném odsouzení. Podle §u 35 zákona na ochranu republiky, je u osob starších osmnácti let podmíněné odsouzení vyloučeno, když jde o přečin nebo přestupek podle tohoto zákona a když veřejný zájem vyžaduje výkonu trestu. Než nalézací soud, jak státní zastupitelství právem vytýká, se touto otázkou vůbec nezabýval a posoudil otázku podmíněného odsouzení pouze po té stránce, zda jsou tu předpoklady §u 1 zákona o podmíněném odsouzení. K rozhodnutí o otázce pominuté nalézacím soudem, stačí již posouzení povahy činu obžalovaného, jak vyplývá ze zjištění napadeného rozsudku. Neboť dlužno míti na zřeteli, že obžalovaný podle těchto zjištění pobuřoval proti státu způsobem surovým a štvavým před velkým počtem lidí smýšlení zřejmě protistátního. Již z toho dlužno souditi, že bezpodmínečný výkon trestu jest v souzené případě nutným za účelem generální prevence a vzájemu klidného soužití jednotlivých společenských tříd ve státě. Důsledkem toho bylo uznati ihned ve věci samé tak, jak se stalo.

Čís. 2551.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanobení jednotlivce (jednotlivců) může býti po případě hanobením celé skupiny (národa), k níž jednatlivec (jednotlivci) patří.

Jde o hanobení českého národa ve smyslu §u 14 čís. 5 zákona, nadával-li pachatel opětovně jednotlivým jeho příslušníkům, užívaje vždy přídavku »český« (česká pakáž).

Přečin §u 14 čís. 5 zákona promlčuje se po jednom roce.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1926, Zm I 469/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. června 1926, pokud jím byla obžalovaná podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil krajskému soudu v Českých Budějovicích, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje k právoplatnému výroku o vině ve směru přestupků proti bezpečnosti cti podle §§u 496, 487 tr. zák.